

**sietse
devries**

Op zijn zondags

Het lijkt een volkomen overbodig iets: in het Nederlands beschikbare boeken in het Fries vertalen. De meeste lezers geven, leert de ervaring, de voorkeur aan de oorspronkelijke taal of – uit gewenning – aan de Nederlandse versie. De Friese oplagen van klassieke schrijvers als Homeros, Chaucer en Dante, maar ook van hun populaire evenknieën J.K. Rowling en J.R.R. Tolkien houden dan ook niet over.

Hoezeer de lezers die het Fries wel goed beheersen zich daarmee tekort doen, heb ik de afgelopen weken aan den lijve ervaren. Het begon in de vakantie in Husum, een havenstadje in het noorden van Duitsland, in het Stormhuis. Theodor Storm (1817-1888) was een schrijver uit de laatromantiek, van wie in Nederland vooral de novelle ‘De schimmelruiter’ bekendheid geniet. Wandelend tussen de meubels waaraan Storm ooit at, las en schreef schoot mij te binnen dat Lieuwe H. Bouma (1919-2004) ‘Der Schim-

Vertaler houdt meer van taal dan schrijver

melreiter’ ooit in het Fries vertaald heeft. Eenmaal terug van vakantie het boek onmiddellijk uit het bibliotheek gehaald. Prachtige woorden. „Jo túlkje, dykgraaf.” Het woordenboek leert dat de dijkgraaf schertst. Zo veel genoeg aan het boek beleefd, daarna meteen een Friese Bommel uit de kast getrokken. „‘It nolket my net en wurd op myn ein slot troch boersk praat feraf-frontearre’, pûlemûlke er.” Wie zei dat het Fries een boerentaal was? Ook een jonkheer weet zijn gemoedsstemmingen er op fijngevoelige wijze in te verwoorden. Zeker als de vertaling van Harke Bremer en Jarich Hoekstra is. Vertalers houden van taal, veel meer dan romanschrijvers. Die zijn vaak te veel bezig met hun verhaal en hun personages om met hun woordkeus en idioom volledig recht te doen aan de rijkdom van de Friese taal. Veel hedendaagse romanschrijvers beheersen de taal daar ook niet afdoende voor. Wie het Fries wel in de vingers heeft, laat zijn surplus aan kennis vaak ongebruikt uit angst de minder ervaren Fries-lezer af te schrikken. Vertalers bekommeren zich daar niet om. In een roman genieten ze vaak meer van een mooie taalvondst dan van een verrassende plotwending. Hun soms grenzeloze creativiteit wenden ze dan ook uitsluitend aan om een bestaand verhaal zo mooi mogelijk in taal te vangen.

Het Fries verhoogt de beleving van een roman, brengt de door een schrijver opgeroepen wereld dichterbij. Maar wie de zondagse versie van de Friese taal wil genieten moet toch echt bij Klaas Bruinsma, Lieuwe Bouma of bij Harke Bremer, Jarich Hoekstra en al die andere vertalers zijn.